КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

ТЕАТРАЛЬНА ДІАСПОРІАНА

1. Загальна інформація			
Спеціальність	Перформативні мистецтва		
Спеціалізація	Сценічне мистецтво		
Освітня програма	Акторське мистецтво драматичного театру і кіно		
Рівень вищої освіти	*магістр*		
Мова навчання	українська		
Форма навчання	денна		
Статус навчальної дисципліни	*вибіркова*		
Курс (рік навчання)	I		
Семестр	II		
Обсяг навчальної дисципліни	*3 кредити ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**види**	денна форма	заочна форма
	лекції	20	—
	практичні заняття / семінарські заняття	10	—
	лабораторні заняття		—
	самостійна робота	60	—

Форма підсумкового контролю	*залік*
Кафедра	Кафедра сценічного мистецтва і хореографії
Викладач (-і)	Кукуруза Надія Вікторівна
Контактний телефон викладача	+380505624997
E-mail викладача	nadiia.kukuruza.nv@cnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації згідно з графіком

2. Мета навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – висвітлення загальної картини культурно-мистецького життя української діаспори упродовж ХХ – початку ХХІ ст. та формування системи знань про
її складники.

Завдання навчальної дисципліни «Театральне мистецтво діаспори»:

• відтворити загальні процеси еволюції культури та мистецтва української діаспори та встановити періодизацію процесу в контексті еміграційних хвиль;

• визначити структуру культури і мистецтва української діаспори як складника системи української культури;

• розкрити специфіку культурно-мистецького життя українського зарубіжжя;

• висвітлити основні форми творчої діяльності українців за кордоном відповідно до різновидів і форм сценічного мистецтва (театральні вистави, театралізовані дійства, поетичний театр, художнє слово, літературна естрада, конферанс, ревю і т. д.);

• ознайомити із творчістю театральних митців української діаспори (тематичний, архетипний,
стильовий та жанровий аналіз);

• проаналізувати наукові мистецтвознавчі, театрознавчі здобутки в українському зарубіжжі;

• визначити роль сценічного/театрального мистецтва української діаспори у розвитку національної культури в історичному та загальнокультурному контексті.

Як вагомий складник частини мистецької освіти «Театральне мистецтво діаспори» сприяє розвитку у студентів художньо-естетичного мислення, широкому гуманітарному підходу до предмету вивчення, розуміння художньої специфіки різних видів культури і мистецтва з огляду на їх специфіку функціонування в межах іноетнічного середовища.

Місце дисципліни в процесі навчання визначається як вибіркове – за самостійним вибором студента.

3. Тематика навчальної дисципліни

Курс «Театральна діаспоріана» є однією вибіркових навчальних дисциплін спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво (вивчається у 2 семестрі). Курс «Театральна діаспоріана» спрямований на системне осмислення творчих здобутків митців українського зарубіжжя в контексті збереження та розвитку національних театральних традицій. Дисципліна інтегрує дослідження суспільно-громадської, театрально-концертної, педагогічної та видавничої діяльності діаспори з новаторськими засадами сценічної творчості.

Вивчення мистецтва еміграції актуалізує сучасний міжкультурний діалог України зі світом, а також фокусується на унікальному досвіді співробітництва у театральній сфері під час російсько-української війни. Курс забезпечує міжпредметні зв'язки з фаховими теоретичними та історичними дисциплінами, поглиблюючи виконавську та педагогічну компетентність здобувачів.

4. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання здійснюється за основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів — 100. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу — 50.

Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	
	практичні / семінарські	25
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	5
	колоквіум	
	самостійна робота	20
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	50

5. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами ґрунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника:

- Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/ctufpk)
- Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kvweic)
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/pxfcef)
- Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/vzzmem)

- Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kipjui)

Відвідування занять. Організація освітнього процесу та контроль знань здобувачів здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (http://surl.li/rokxqk) і Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://surl.lt/uinnsy).

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://surli.cc/caszlv).

6. Рекомендована література

Основна література

1. «Заграва». Український театр Канади (2013–2024). Том 2 / [упоряд. Й. Терлецький]. Торонто : [б. в.], 2025. 188 с.
2. Карась Г. Музично-театральне мистецтво української діаспори: збереження традицій Леся Курбаса та інновації. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. № 18(69). Івано-Франківськ, 2023. С. 288–310. DOI: 10.31471/2304-7402-2023-18(69)-288-310 https://www.pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1929/1868
3. Кукуруза Н. Взаємозв'язок мовознавства і літературознавства з практиками сценічного мистецтва в культурі української діаспори ХХ сторіччя. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 86. Том 2. С. 80–86.
4. Кукуруза Н. Джерелознавчі аспекти дослідження мистецтва слова в середовищі української діаспори ХХ сторіччя. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 72–78.
5. Кукуруза Н. Концепція Богдана Бойчука у вирішенні взаємодії літературного і театрального простору в середовищі української діаспори. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць мол. вчених. Дрогобич: державний педагогічний університет імені І. Франка, 2021. Вип. 43. С. 37–41.
6. Кукуруза Н.В. Універсалізм діяльності Бориса Береста у контексті професіоналізації мистецтва слова в середовищі української діаспори. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. Науковий збірник. Випуск 46. Рівне : РДГУ, 2023. С. 85–92.

Додаткова література

1. Антонович Д. Українська культура / з передмовою К. Костева. Мюнхен: Український Технічно-Господарський Інститут, 1988. 518 с.
2. Білас О. Форми культурного життя українців у Німеччині та Австрії (1939–1955): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01 теорія та історія культури (мистецтвознавство). Львів, 2010. 17 с.
3. Берест Б. Історія українського кіна. Наукове товариство ім.Т. Шевченка. Нью-Йорк, 1962. 272 с.
4. Блакитний Є. На еміграції (1942–1947) / Хмурий В., Дивнич Ю., Блакитний Є. В масках епохи. Новий Ульм, 1948. С. 58–68.
5. Василенко Р. Життя в гримі та без (шляхами діаспори): мемуари, поезії, публіцистика. Київ : Рада, 1999. 628 с.

6. Гайдабура В. Летючий корабель Лідії Крушельницької. Студія Мистецького Слова в Нью-Йорку. Київ : Факт, 2006. 280 с.
7. Гайдабура В. Театр, розвіяний по світу. Феномен сцени повоєнної української діаспори. Німеччина, Австрія, Франція, США, Канада, Австралія. Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. 404 с.
8. Гайдабура В. М., Терлецький Й. «Заграва». Український театр Канади : [іст.-мистец. дослідж.] Торонто : [б. в.], 2013. 275 с.
9. Гординський С. В обороні культури. Спогади, портрети, нариси. К., 2005. 360 с.
10. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 488 с.
11. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2009. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 1. (А–К). 434 с.
12. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2012. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 2. (Л–Р). 348 с.
13. Енциклопедія української діяспори / гол. ред. В. Маркусь. Нью-Йорк, Чікаго: Наукове товариство ім. Т. Шевченка в Америці, 2018. Т. 1. Сполучені штати Америки. Кн. 3. (С–Я). 525 с.
14. Енциклопедія Українознавства: Словникова частина / гол. ред. проф. д-р Володимир Кубійович. Перевидання в Україні. Львів: Молоде життя. 1993 –2000. Т.1 –10; Т.11. Доповнення і виправлення. 2003.
15. Євтух В. Закордонне українство: навч. посібник (В. Б. Євтух, В. П. Трощинський, А. А. Попок). Київ: ВІК, 2005. 308 с.
16. Євтух В. Українська діаспора. Соціологічні та історичні студії (В. Євтух, В. Трощинський, А. Попок, О. Швачка). Київ: Вид-во УАННП «Фенікс», 2003. 228 с.
17. Євтух В. Етнічність: глосарій. К.: Вид-во НПУ ім. М. Драгоманова, 2009. 170 с.
18. Історія української та зарубіжної культури:навчальний посібник (С. М. Клапчук, Б. І. Білик, Ю. А. Горбань та ін. ; за ред. С. М. Клапчука. 6-те вид., випр. і доп.). К.: Знання-Прес, 2007. 358 с.
19. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття. Івано-Франківськ: Типовіт. 2012. 1164 с.
20. Ковалів П., Ковалів Б. Мистецтво слова : навч. посіб. Париж – Мюнхен : Громада, 1948. 113 с.
21. Кукуруза Н. Втілення літературної композиції в українському сценічному мистецтві: жанрова й формотворча специфіка, історична динаміка : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.02. Київ, 2016. 20
22. Кукуруза Н. Професійне виконавське мистецтво як вираз національної духовної та культурної спадщини української діаспори. Мистецькі духовні виміри української діаспори: кол. наук. монографія (ДутчакВ., КарасьГ., ДундякІ., КозінчукВ., Кукуруза Н., НовосядлаІ., Фабрика-ПроцькаО., ДудаЛ., ФедорнякН., ОбухЛ., КурбановаЛ., СлоньовськаО.). Даллас, США : Primedia eLaunch LLC, 2020. С. 107–145.
23. Лазебник С. Закордонне українство: витоки та сьогодення. Київ: Вид-во «Істина», 2007. 160 с.
24. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів-Вашингтон: Видавництво Українського Католицького університету. 2003. 288с.
25. Мистецтво української діаспори / голов. ред. О. Федорук ; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України. К.:Тріумф, 1998 . (Повернуті імена).
26. Наріжний С. Українська еміграція: культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Прага, 1942. Ч.1. 368 с.
27. Покальчук Ю. Українці у Великій Британії. Львів: Кальварія, 1999. 144 с.
28. Прокоп'як В. Б. Українська театральна культура Галичини періоду окупації (1941–1944 рр.) : автореф. дис... канд. миств. : спец. 26.00.01 / ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ, 2020. 16 с.
29. Ревуцький В. Нескорені березільці Йосип Гірняк і Олімпія Добровольська. Нью-Йорк : Обєднання українських письменників «Слово», 1985. 201 с.

30. «Слово пламенем взялося...» Мистецтво живого українського слова: збірник, присвячений пам'яті мистця- декляматора Юліяна Ґеника-Березовського / Ред. Богдан Гошовський. Торонто : «Євшан-Зілля», 1972. 224 с.
31. Театр-Студія Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської». Упорядник Богдан Бойчук. Нью-Йорк : В-во Нью-Йоркської Групи, 1975. 348 с.
32. Трощинський В. Українці в світі (В. П. Трощинський, А. А. Шевченко). К. : Видавничий Дім «Альтернативи», 1999. 352 с. [Україна крізь віки. Т. 15].
33. Українське мистецтво в полікультурному просторі: навчальний посібник, Л. Кондрацька. К. : Єксоб, 2000. 270 с.

Додаткові електронні ресурси

Діаспоріана. Електронна бібліотека https://diasporiana.org.ua/

Художнє слово, уривки з вистав
https://www.youtube.com/watch?v=NJCPveprt-A&t=70s
https://www.youtube.com/watch?v=UIhAiwZMir4
https://www.youtube.com/watch?v=lphiUOOnXCE
https://www.youtube.com/watch?v=N8J-ykG71yg
https://www.youtube.com/watch?v=SetpINMDVK8&t=61s
https://www.youtube.com/watch?v=4KDpJzxoBaA
https://www.youtube.com/watch?v=v-ppBAfA3O4
https://www.youtube.com/watch?v=1zvjFpncu18

Детальна інформація щодо навчальної дисципліни висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

Викладач **Кукуруза Надія Вікторівна**